

Charakteristika hlavních skupin druhů dokumentů šedé literatury

297 mm

Charakteristika hlavních skupin druhů dokumentů šedé literatury

Následující charakteristika nebyla primárně vytvořena jako soubor obecně platných definic jednotlivých typů dokumentů, nýbrž vznikla pro potřeby zařazování dokumentů a jejich záznamů do typologie Národního úložiště. Tento hlavní cíl práce se tedy může odrážet i v charakteru některých definic.

- **Vysokoškolské kvalifikační práce** - dokumenty, které jsou výsledkem studia jednotlivých studijních programů a oborů vysokých škola a vedou k získání vědecké hodnosti či jiné odborné kvalifikace vyššího stupně.
 - **Disertační práce** je dokument, jenž prezentuje autorův výzkum a jeho výsledky a je autorem předkládán k řízení pro získání vědecké hodnosti či jiné odborné kvalifikace vyššího stupně (Matušík, 2003a).
 - **Habilitační práce** je „původní vědecká práce, za níž nebyla získaná žádná jiná akademická nebo vědecká hodnost. Je podmínkou k získání vědecko-pedagogického titulu docent“ (Matušík, 2003b).
 - **Rigorózní práce** prokazuje schopnost samostatné činnosti v oblasti výzkumu a vývoje nebo k samostatné tvůrčí činnosti. Rigorózní práce, resp. její tvorba a následná obhajoba je součástí tzv. státní rigorózní zkoušky, kterou musí student složit, aby mu mohl být udělen tzv. malý doktorát. Jmenovitě se může jednat o tituly například JUDr., PhDr., RNDr., ThDr. nebo ThLic. Často vychází či navazuje na úspěšně obhájenou a dobře hodnocenou diplomovou práci s tím, že je kladen důraz na práci se zahraniční literaturou a také se očekává od autora rigorózní práce kvalitnější výzkumné šetření. Rigorózní práce je v podstatě mezistupeň mezi pregraduálním a postgraduálním stupněm vysokoškolského studia.
 - **Diplomová práce** je dokument vyžadovaný ke státní závěrečné zkoušce na vysoké škole k dokončení druhého stupně vysokoškolského vzdělání. Obsahuje popis a výsledky samostatné odborné práce na předem zadané téma. Její předložení a obhájení je součástí řízení pro přiznání akademického titulu (Mgr., Ing.).
 - **Bakalářská práce** je dokument vyžadovaný ke státní závěrečné zkoušce na vysoké škole k dokončení prvního stupně vysokoškolského vzdělání. Obsahuje popis a výsledky samostatné odborné práce na předem zadané téma. Její předložení a obhájení je součástí řízení pro přiznání akademického titulu bakalář (Bc.).
- **Zprávy** - nová, souhrnná či cílená jednorázová informace o projektech, výzkumných záměrech, nebo institucích.

- **Výroční zpráva** je oficiální dokument instituce, jehož vyhotovení ustanovuje Zákon č. 563/1991 Sb. v §21. Účelem výroční zprávy je uceleně, vyváženě a komplexně informovat o vývoji, výkonnosti, činnosti a stávajícím hospodářském postavení instituce, většinou formou brožury obsahující zákonem dané finanční údaje a další důležité informace. Výroční zpráva obsahuje též účetní závěrku a zprávu auditora.
- **Výzkumná zpráva** je dokument, který souvisí s přípravou, realizací a hodnocením určitého vědeckého výzkumu a který obsahuje rozbor i charakteristiku průběhu a výsledků řešení daného výzkumného úkolu.
- **Závěrečná zpráva** z projektu je zpráva uvádějící údaje o řešení a konečných výsledcích projektu. Zpráva se zpravidla skládá ze dvou částí. První částí je popis průběhu řešení projektu a popis dosažených výsledků. Druhou částí pak je popis vyúčtování projektu.
- **Průběžná zpráva** z projektu je zpráva uvádějící údaje o řešení, průběhu a dílčích výsledcích projektu. Zpráva se zpravidla skládá ze dvou částí. První částí je popis průběhu řešení projektu a popis dosažených výsledků a druhou částí pak je popis vyúčtování projektu.
- **Technická zpráva** je dokument související s přípravou, realizací a hodnocením určitého výzkumu, který obsahuje rozbor a charakteristiku průběhu i výsledků řešení daného úkolu. Je výsledkem činnosti průmyslových podniků, komerčních organizací, vědeckých institucí apod.
- **Grantová zpráva** je zpráva uvádějící údaje o řešení grantu, jeho postupu a dosažených výsledcích. Součástí grantové zprávy bývá finanční výkaz, účetní uzávěrka, informace o výsledcích a dopadech, plány udržitelnosti aj.
- **Zpráva z průzkumu** je zpráva uvádějící údaje o řešení průzkumu, jeho postupu a dosažených výsledcích. Součástí zpravidla bývá plné znění odpovědí respondentů.
- **Statistická zpráva** je zpráva obsahující shromážděné, analyzované a zpracované informace, které kvantitativně charakterizují zákonitosti jevů ve spojitosti s jejich kvalitativním obsahem.
- **Zpráva o stavu** je dokument shrnující informace o situaci organizace nebo řešení aktuálních problémů (např. zprávy o bankovním dohledu, zprávy o stavu vývoje globální ekonomiky, zprávy o stavu životního prostředí apod.)
- **Cestovní zpráva** je zpráva ze služební cesty o průběhu navštívené akce (konference, semináře apod.), případně informace o průběhu jednání, která se uskutečnila během pracovní cesty.

- **Konferenční materiály** - dokumenty vznikající v souvislosti s konáním konferencí.
 - **Sborník** je publikace obsahující dva či více samostatných textů, zpravidla alespoň rámcově tematicky příbuzných, se společným názvem. Může být koncipován jako publikace jednorázová nebo seriálová (Matušík 2003).
 - **Příspěvek z konference** je prezentace nebo plný text příspěvků v souladu s tématem konference oficiálně přednesených na konferenci a určena k publikaci v konferenčním sborníku.
 - **Poster** je velký, zpravidla jednobližkový výtvarně zpracovaný grafický dokument s tiskem po jedné straně (někdy s volným místem pro doplnění informace) informačního, reklamního nebo ideologicky apelativního charakteru určené k prezentaci na veřejném místě (Matušík, 2003c).
 - **Program** – informace o časovém harmonogramu akce, příp. jednotlivých příspěvcích na konferenci/akci.

- **Autorské práce** - dokumenty, které jsou výsledkem intelektuální činnosti jednotlivých osob.
 - **Preprint** je zpravidla nazývána verze článku před recenzním řízením.
 - **Referát** je redukovaný text, který bez doplňkových nebo hodnotících informací charakterizuje obsah dokumentu. Základními vlastnostmi referátu jsou výstižnost, přehlednost, jasnost, stručnost, přesnost, objektivnost a čtivost. Referát je formulován v přirozeném jazyce - obvykle ve větách, někdy však jen v heslovité podobě, telegrafickým stylem. Referát může používat textových formulací z referovaného dokumentu, ale jako celek je formulován nově. Ve spojení s bibliografickými záznamy referovaných dokumentů se referáty publikují v referátových publikacích (např. referátové bibliografie, referátová periodika apod.) Podle charakteru zpracování lze vydělit informativní, indikativní, kritický, modulární, analytický, monografický, přehledový, výběrový a autorský referát (Švejda, 2003)
 - **Tematický sborník** je publikace obsahující dva či více samostatných textů, zpravidla alespoň rámcově tematicky příbuzných, se společným názvem. Může být koncipován jako publikace jednorázová nebo seriálová, která není dostupná komerčně.
 - **Monografie** je neseriálová publikace, která systematicky, všestranně a podrobně pojednává o jednom, zpravidla úzce vymezeném tématu.

- **Firemní literatura** - dokumenty vznikající v komerčních i nekomerčních organizacích v rámci pracovního procesu a informující veřejnost o produktech, poskytovaných službách a činnostech organizace.
 - **Firemní tisk** do této kategorie patří veškeré seriálové publikace vydávané jednotlivými (spolupracujícími) institucemi. Patří sem bulletiny, zpravodaje, čtvrtletníky, ročenky. Součástí této kategorie budou také firemní časopisy (pouze ty, které nevycházejí komerčně). Podmínkou vložení do NUŠL je, že instituce vykonává majetková práva ke všem uveřejněným článkům.
 - **Katalog výrobků** je oficiální dokument vydávaný podnikatelskými subjekty za účelem informování o nabídce zboží či služeb.
 - **Věstník** je časopis, v němž se uveřejňují vyhlášky, instrukce, oznámení, pokyny nebo organizační sdělení.

- **Propagační a vzdělávací materiály** – dokumenty vzdělávacího, reklamního, marketingového a informativního charakteru určené k propagaci.
 - **Leták** je tiskovina menšího formátu, o rozsahu maximálně 4 stran, s různým obsahem krátkodobého významu, určená k hromadnému rozšiřování. Do NUŠL zařazovat pouze takové letáky, které obsahují informace minimálně se střednědobou platností, např. letáky o spolupracujících institucích (jejich činnosti). Nevkládat letáky - typu plán akcí na jednotlivé měsíce apod.
 - **Brožura** je dokument o rozsahu nejméně pěti a nejvíce 48 stranách, nepočítaje obálku. Brožura zařazena do NUŠL musí obsahovat informace s dlouhodobějším přínosem pro uživatele, např. informace o určité instituci a její činnosti. Nevkládat brožury, jejichž obsahem jsou pouze informace o akcích, které instituce pořádá tj. různé měsíční programy atd.
 - **Tisková zpráva** je obsáhlejší textové sdělení určené médiím, které vydává obchodní společnost, politická strana či jiná organizace.
 - **Průvodce expozicí** je dokument trvalejšího charakteru týkající se stálé expozice v konkrétním muzeu.
 - **Katalog výstavy** je dokument, který je zveřejněn při příležitosti konání výstavy, jeho součástí jsou informace o tématu výstavy, vystavovaných uměleckých dílech (exponátech) a umělcích, kterých se výstava týká. Do této kategorie nepatří průvodní texty k výstavám, které nejsou součástí uceleného katalogu, ani jiné doprovodné tisky k výstavám. Dokumentuje zaměření a obsah výstavy, může obsahovat informace o autorovi výstavy a vystavených exponátech, včetně fotografií nebo náhledů.

- **Analytické a studijní materiály**

- **Analýza** přináší rozbor konkrétního tématu, jedná se tedy o dokumenty, které analyzují určitý problém, případně instituci.
- **Metodika** je dokument, který popisuje obecně pracovní postup (metodu). Součástí této kategorie jsou i certifikované metodiky. Za certifikovanou metodiku jsou považovány dokumenty, jejichž obsahem jsou původní výsledky výzkumu a vývoje realizované autorem (týmem), který metodiku zpracoval. Taková metodika byla schválena certifikačním (akreditačním) orgánem a doporučena k využití v praxi.
- **Studie** jedná se o odborné pojednání o konkrétním tématu, přináší informační přehled, hodnocení nebo navrhovaná řešení.

Použité zdroje

MATUŠÍK, Zdeněk, 2003a. Dizertace. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR [cit. 2015-11-11]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000968&local_base=KTD.

MATUŠÍK, Zdeněk, 2003b. Habilitační práce. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR [cit. 2015-11-11]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000983&local_base=KTD.

MATUŠÍK, Zdeněk, 2003c. Plakát. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR [cit. 2015-11-11]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000001025&local_base=KTD.

ŠVEJDA, Jan, 2003. Referát. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR [cit. 2015-11-11]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000001770&local_base=KTD.